

Charteret til det europeiske grønne partiet

Retningslinjer for det europeiske grønne partiet

Vedtatt under den 2. kongressen til det europeiske grønne partiet
Genève, 13.-14. oktober 2006

Hvem vi er

De europeiske grønne er stolte av å stå for den bærekraftige utviklingen av menneskeheten på planeten Jorda, en utvikling som respekterer menneskerettighetene, og som er bygd på verdier som miljøansvar, frihet, rettferdighet, mangfold og ikke-vold.

Grønne politiske bevegelser oppstod i Europa da kontinentet var splittet av den kalde krigen og under energikrisene på midten av 70-tallet. Allerede den gang ble det klart at mønsteret i den økonomiske utviklingen ikke var bærekraftig og utgjorde en fare for planeten og innbyggerne både på et miljømessig, sosialt og økonomisk plan. Eksisterende politiske partier var ute av stand til å håndtere denne utfordringen.

Vi har vårt opphav i mange sosiale bevegelser: Miljøaktivister og antiatomkraft-aktivister som bekymrer seg over de økende skadene på planeten vår, ikkevolds-fredsaktivister som ønsker alternative løsninger på konflikter, kvinnesaksforkjempere som sloss for faktisk likhet mellom kvinner og menn, freds- og menneskerettighetsbevegelsen som kjemper mot diktaturer og autoritære regimer, bevegelser for solidaritet med den tredje verden som støtter avskaffelsen av kolonisering og mer forhold som står i bedre økonomisk balanse mellom nord og sør på planeten vår, aktivister som fører en kampanje mot fattigdom og for sosial rettferdighet i våre egne samfunn.

Med dette som utgangspunkt har de europeiske grønne sammen dannet en egen politisk familie. Vi står for et fritt, demokratisk og sosialt Europa i en fredelig, rettferdig og miljømessig bærekraftig verden. Vi forsvarer verdier som rettferdighet, menneskerettigheter, borgerrettigheter, solidaritet, bærekraft og individets rett til å leve sitt eget liv uten frykt.

Helt fra starten har de grønne gitt sin støtte til begrepet om å tenke globalt og handle lokalt. Det ble dannet et koordineringsorgan i 1984 for å utvikle koordineringen på et europeisk nivå, og i 1993 ble dette den europeiske føderasjonen av grønne partier. I 2004 ble føderasjonen på nytt omgjort til European Green Party (det europeiske grønne partiet), for igjen å understreke målsetningen om sterkere samarbeid. De europeiske grønne er del av en blomstrende, global grønn bevegelse.

Retningslinjer

Retningslinjene som danner rammeverket for de politiske tiltakene til medlemspartiene av det europeiske grønne partiet, kan defineres på følgende måte:

Ansvar for miljøet

En grunnstein i de grønne verdiene er å ta ansvar for vår biosfære. Samfunnet er avhengig av de økologiske ressursene, og av en sunn og robust planet, og vi er forpliktet overfor fremtidige generasjoner å beskytte denne arven.

Vi forfekter nødvendigheten av å leve innenfor de økologiske betingelsene. Vi må opprettholde biologisk mangfold og bekjempe global oppvarming gjennom bærekraftig bruk av fornybare ressurser og nøysom ivaretaking av ressurser som ikke kan fornyes. Ansvarlig bruk av biologisk mangfold er enormt viktig for å dekke den stadig økende verdensbefolkningens behov for mat, helse og annet. Bortsett fra de rent praktiske bruksområdene, mener de grønne at alt i dette artsmangfoldet på jorda har en indre verdi og skjønnhet, og derfor fortjener å bli beskyttet.

Europas modell for produksjon, forbruk og handel bidrar til den vedvarende fattigdommen til flertallet av jordens befolkning, og forårsaker alvorlig forringelse av miljøet og et ustabil klima. Industrialiserte og industrialiserende land kan ikke lenger utsette tiltak for å møte disse utfordringene. Det akutte behovet for å endre disse mønstrene betyr nødvendigvis en dyptpløyende justering hvis vi skal reversere denne skadelig utnyttelsen av vårt felles hjem.

De politiske utfordringene vi står overfor er oppgaven med å omstrukturere den globale agendaen slik at økonomiske og handelspolitiske retningslinjer tjener sosiale og miljømessige formål, og ikke bare økonomiske indekser. Vårt svar er bærekraftig utvikling, som integrerer miljømessige, sosiale og økonomiske mål som alle kan dra fordel av. Bærekraftig utvikling kan bare oppnås gjennom globalt samarbeid for å beseire de økonomiske motsetningene mellom utviklingsland, de nye markedsøkonomiene og den industrialiserte verden. Hver verdensborger har samme krav på en rettmessig andel av verdens ressurser, og er like forpliktet til å sikre at fremtidige generasjoner kan ha glede av de samme fordelene.

De grønne har alltid til hensikt å bruke føre-var-prinsippet. Vi vil ikke støtte tiltak som utgjør mulige farer for menneskers helse eller for miljøet. Men vi vil heller ikke akseptere utsettelse i iverksettelse av nye føre-var-tiltak fordi det ikke foreligger tilstrekkelig antall vitenskapelige studier. Uansett område – fred, energi, mat og jordbruk, miljø- og biovitenskap, transport, teknologi, medisin – avgjørelser og tiltak må systematisk være det som er minst skadelig.

Når det gjelder atomenergi, står de grønne for et atomfritt Europa, på grunn av den sivile og militære trusselen, på grunn av byrden den legger på fremtidige generasjoner og på grunn av det nødvendige sikkerhetsapparatet. De grønne prioriterer å utvikle desentraliserte og fornybare, alternative energikilder.

Frihet gjennom selvbestemmelsesrett:

- **Individuelt selvstyre**

Vi grønne tror at alle individer, uansett kjønn, alder, seksuell legning eller identitet, etnisk opprinnelse eller funksjonshemming, har rett til å foreta sine egne valg, uttrykke seg fritt og forme sine egne liv. Denne friheten dreier seg ikke utelukkende om materielle eiendeler, men omfatter også de sosiale, kulturelle, intellektuelle og spirituelle aspektene i et menneskes liv.

Disse umistelige rettighetene bør garanteres av lovverket og undervises i skoler som grunnleggende fundament i våre samfunn. Disse rettighetene bør innfris ved å styrke folkets rettigheter, ved å gi alle menn og kvinner muligheten til å skaffe et levebrød for seg selv og sine familier, og om nødvendig motta sosial og materiell støtte for å få muligheten til å leve et liv i verdighet og delta på alle samfunnsnivåer. Der disse rettighetene ikke finnes, vil vi grønne kjempe for dem og fremme solidaritet, utdanning, utviklingsamarbeid og beskyttelse mot vold, undertrykkelse og diskriminering.

- **Inkluderende demokrati**

Vår tro på demokratiet er basert på en felles erkjennelse om at alle individer er like. For å fremme maksimal forpliktelse må de politiske prosessene og beslutningsprosessene være demokratiske, inkluderende, gjennomsiktede og fullstendig tilgjengelige på måter som er forståelige for vanlige innbyggere. De radikale endringene som er nødvendige for en bærekraftig utvikling, krever at alle tar et felles ansvar og sin del av byrden. Valgte representanter er pliktige til å konsultere og informere sine velgere gjennom hele beslutningsprosessen.

Vi må alltid tenke globalt, selv når vi handler lokalt. For å sikre innbyggernes engasjement og gagn, bør beslutningsmyndigheten ligge på det laveste effektive nivået. Når et problem derimot krever tiltak på et høyere nivå, bør det tas hensyn til konsekvensene for de lavere nivåene, og forskjellene bør respekteres. Minoritetsinteresser må gis tilstrekkelig oppmerksomhet og beskyttelse.

Vi er forpliktet til å styrke demokratiet i hele Europa, på lokale, regionale, nasjonale og overnasjonale nivåer. Vi ønsker å styrke det demokratiske ansvaret til flerlaterale institusjoner.

Rettferdighet for alle

Grønne politiske retningslinjer er basert på rettferdighetsprinsippet. Dette betyr en rettferdig distribusjon av samfunnets goder, og dette krever igjen spesielle hensyn med tanke på behovene til de svakeste. Omtanke for de svakeste er spesielt viktig på det globale nivået, der Europa har et særskilt ansvar til å stimulere til økonomisk vekst i utviklingsland. Fordi vi må takle problemene i en verden i endring, går våre forestillinger om rettferdighet langt utenfor tradisjonelle retningslinjer for omfordeling. De grønne står for sosial rettferdighet, likhet mellom kjønnene, rettferdighet mellom generasjoner og rettferdighet på det globale nivået.

Til tross for de praktiske konfliktene mellom disse, må ikke rettferdighetsaspektene settes opp mot hverandre.

- **Sosial rettferdighet** sikrer at alle har tilgang til viktige sosiale ressurser: utdanning, arbeid og demokratisk deltakelse. Rettmessig tilgang må beskyttes til tross for eksisterende sosial ubalanse, og må sikres på et institusjonelt nivå. Utdanning er en avgjørende faktor i muligheten til å skape sitt eget liv. Bruken av våre arbeidsferdigheter gir oss muligheten til å nyte utbyttet av våre evner, og definerer dermed en viktig del av vår identitet. Demokratisk deltakelse er et grunnleggende krav for å engasjere seg i samfunnet og bidra til å forme det.
- **Likhet mellom kjønnene.** Rettferdighet er også likhet mellom kjønnene. Kvinner og menn bør nyte godt av den samme muligheten til å definere hvilken retning samfunnet skal utvikle seg i. De bør i tillegg kunne leve sine liv uten vold. Vi grønne ønsker å utvikle det institusjonelle rammeverket som garanterer kvinner likhet i hjemmet, på arbeidet, i det offentlige og i andre innflytelsesrike posisjoner. Vi ønsker å forenkle harmoniseringen av familielivet og arbeidslivet for begge kjønn.
- **Rettferdighet mellom generasjoner.** Mottoet "Vi har bare lånt verden fra våre barn" er mer passende nå enn noen gang før. I dag er våre barns fremtid i fare. Rettferdighet mellom generasjoner betyr at den eldre generasjonen er forpliktet til å videreføre vår miljømessige, sosiale og kulturelle arv til de yngre på en bærekraftig måte. Det innebærer også at de yngre generasjonene er forpliktet å ta vare på den eldre befolkningen. Det bør sikres at alle generasjoner kan delta fullt ut i samfunnet.
- **Global rettferdighet.** Rettferdighet er også vår målestokk på et internasjonalt nivå. Etter hvert som den globale økonomien knytter sammen personer og øker den gjensidige avhengigheten, blir denne moralske forpliktelsen også en praktisk nødvendighet. Verdensomspennende bærekraftig utvikling og universelle menneskerettigheter ligger i kjernen av vårt begrep om global rettferdighet. Disse må underbygges av uavhengige institusjoner som danner et overvåkende rammeverk for felles sosialt ansvar og rettferdig handel.

Rettferdighet krever solidaritet, ikkediskriminering og innbyggernes engasjement. Solidaritet skaper trygge individer – det styrker innbyggerne i stedet for å overbeskytte dem. Alle offentlige myndigheter bør samarbeide med innbyggerne for å skape og bevare institusjoner som øker solidaritet. Derfor ønsker vi også å investere i nettverk og fellesskap, som med statlig hjelp gir gjensidig støtte.

Mangfold, et ufravikelig forhold

Mangfoldigheten i sivilisasjonene, samfunnene og kulturene har utviklet seg gjennom diversifisering. Vi grønne er selv et resultat av sammenslåingen av en rekke sosiale bevegelser, og vi mener at mangfoldet er en betingelse for å lykkes, ja, for å overleve, uansett hvilken aktivitet det dreier seg om. Mangfold styrker organisasjoner og grupper hver gang de blir konfrontert med uventede endringer. Det beskytter mot intoleranse, ekstremisme og totalitære styresett. Det er også en uunnværlig kilde til inspirasjon og fornyelse.

Menneskelig mangfold har mange dimensjoner: kjønn, sosialt, kulturelt, spirituelt, filosofisk, religiøst, lingvistisk, økonomisk, etnisk, seksuelt, regionalt. Disse kan uttrykkes av enkeltpersoner eller av sosiale grupper. Vi setter pris på dette mangfoldet. Det bør imidlertid aldri brukes som et påskudd til å stille spørsmål ved universelle rettigheter.

Der personer har begrenset plass, kan forskjeller mye lettere oppfattes som trusler. Selv i det minste fellesskapet pleier de sterke å benytte seg av sin dominerende rolle, mens de svake ofte blir presset til å tilpasse seg. Det å sikre mangfoldet krever derfor erkjennelse, gjensidig forståelse og respekt, og dessverre altfor ofte, aktiv beskyttelse.

Ikkevold

Ikkevold danner en viktig del av den filosofiske bakgrunnen til grønne teorier, og er en forutsetning for vår tilnærming til alle problemer. Ingen varig løsning på konflikter mellom enkeltindivider, sosiale grupper eller stater kan fremtvinges med makt. Et grunnleggende grønt prinsipp er at midlene for å oppnå et mål må være i overensstemmelse med selve målet. Derfor kan ikke den politiske søken etter rettferdighet og fred oppnås med voldelige midler.

Vold er ikke bare fysisk. Menneskelige handlinger og globale økonomiske strukturer kan frarøve personer deres menneskerettigheter og forverre sosial urettferdighet. Fattigdom er kanskje den mest lumske formen for vold. Vi ønsker å eliminere fattigdom ved å støtte internasjonale organer som tar sikte på økonomisk likhet, og som setter individets livsopphold og sikkerhet først, i tillegg til forpliktende globale regler for beskyttelse av menneskerettigheter.

Når det gjelder væpnede konflikter, er vi overbevist om at bruken av en hær eller politistyrke som en isolert strategi ikke kan lykkes i det lange løp. De grønne ønsker mindre militær intervensjon, og en iverksetting av begrepet om en sivil utenriks- og sikkerhetspolitikk. Dette krever utviklingen av kraftige virkemidler for å hindre konflikter, og sivil styring av konflikter.

Ikke desto mindre innser de grønne at det internasjonale samfunnet som en siste utvei kanskje må benytte seg av militære midler. Der det foreligger en trussel om massevold mot sivile, kan anvendelse av fredsbevarende styrker rettferdiggjøres som et avskrekkende middel. Når forebyggende midler har mislyktes, kan det være nødvendig med væpnet intervensjon. Bruk av militære midler skal være underlagt internasjonal lovgivning, og er bare legitimt hvis følgende betingelser er oppfylt:

- Det foreligger et eksplisitt mandat fra FNs Sikkerhetsråd.
- Det foreligger en avtale om at det primære målet ved å gripe inn, er å redde og beskytte liv ved å forhindre vold.
- Det foreligger en politisk strategi som definerer hvordan en slik militær intervensjon skal avsluttes, og hvordan det skal skape en fredelig og stabil situasjon.

Oppsummering: bærekraftig utvikling

De grønne anerkjenner at verdiene som omhandler miljøansvar, frihet, rettferdighet, mangfold og ikkevold, også kan være en del av plattformen til andre politiske forgreninger. Det som definerer de grønne, er at vi betrakter disse verdiene som gjensidig avhengige og uatskillelige. Sammen bestemmer de alle våre handlinger for å få en bærekraftig sosial, kulturell, miljømessig og økonomisk utvikling for våre samfunn på planeten Jorda. Vi anvender dem ikke bare på våre eksterne politiske retningslinjer, men på vår egen politiske atferd, og i oppbyggingen av vårt eget parti.

Europeerne var pionerene bak industrialiseringen, som er hovedårsaken til noen av våre verste globale problemer. Som innbyggere på et av de rikeste kontinentene på jorden, har vi europeere et betydelig ansvar for å reversere de destruktive trendene fremskrittet har skapt, og for å starte en alternativ og bærekraftig utviklingsmodell. Omfanget av problemene det gjelder, er for store til at én enkelt stat kan nå dette målet. Derfor trenger vi et samarbeid der hele Europa kan delta, fra Dublin til Tbilisi, fra Helsingfors til Lisboa, fra Ankara til Reykjavik.

EU er et godt utgangspunkt for dette samarbeidet, forutsatt følgende:

- Den stiller seg åpen for videre utvidelser.
- Den omstrukturerer seg til å bli en ekte demokratisk institusjon.
- Den omprioriterer for å skape en miljømessig og sosialt bærekraftig utviklingsmodell.
- Den tar globalt ansvar, under FN, og sammen med andre viktige institusjoner, for eksempel OSSE og Europarådet, for å skape en fredelig og bærekraftig verden.